

Revisionsrapport
Granskning av
rutiner för ansökan
om ersättning från
Migrationsverket

Härjedalens kommun

Innehåll

Sammanfattning	2
2. Granskningsresultat	4
3. Bedömning och rekommendationer	9

Sammanfattning

Härjedalens kommun tar emot flyktingar och ensamkommande flyktingbarn och ersättning erhålls från Migrationsverket. Viss ersättning erhålls automatiskt medan annan ersättning måste sökas på kommunens initiativ. På uppdrag av revisorerna i Härjedalens kommun har Deloitte genomfört en granskning av rutinerna för ansökan om ersättning från Migrationsverket. Den övergripande revisionsfrågan är: Har kommunen tillfredställande rutiner kring ansökan om ersättning från Migrationsverket och finns en tillräcklig intern kontroll?

Vår övergripande bedömning är att rutinerna för ansökan till Migrationsverket till viss del är tillfredställande men att den interna kontrollen behöver stärkas.

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Utse mer än en person i varje verksamhet som är insatt i förfarandet med ansökan om ersättning.
- Överväg att utse en person som har kommunövergripande överblick över genomförda ansökningar om ersättning.
- Upprätta skriftliga rutiner för ansökan och säkerställ att rutinerna omfattar hela processen från bokföring av kostnader till avstämningar när ersättningen erhålls. Vid socialförvaltningen bör rutinerna färdigställas.
- Utred vilka ersättningar det ansökts om för ensamkommande barn.
- Inför kontrollmoment för återsökningar som en del i den interna kontrollen.
- Se till att det upprättas sammanställningar över inlämnade ansökningar så att kontrollen kan underlättas.

Östersund 2015-04-30
DELOITTE AB

Kjell Pettersson
Certifierad kommunal revisor
och uppdragsledare

Veronica Blank
Certifierad kommunal revisor
Projektmedarbetare

1. Inledning

Uppdrag och bakgrund

Kommunen tar emot flyktingar och ensamkommande barn och ersättning erhålls från Migrationsverket. Viss ersättning erhålls automatiskt medan annan ersättning måste sökas på kommunens initiativ. Om det inte finns tillfredställande rutiner för ansökan om ersättning finns en risk att kommunen missar medel som de enligt lag är berättigade till, vilket potentiellt skulle kunna innebära stora förluster.

På uppdrag av revisorerna i Härjedalens kommun har Deloitte genomfört en granskning av rutinerna för ansökan om ersättning från Migrationsverket.

Den övergripande revisionsfrågan är:

Har kommunen tillfredställande rutiner kring återsökningar för kostnader från Migrationsverket och finns en tillräcklig intern kontroll?

Följande delfrågor är aktuella:

Är ansvarsfördelningen tillfredställande?

Hur säkerställer kommunen att alla möjliga återsökningar görs?

Revisionskriterier

Huvudsaklig grund för vår bedömning är

- Kommunallagen
- Förordning om statlig ersättning för vissa utlänningar (2010:1122)

Avgränsning

Granskningen omfattar socialnämnden, nämnden för bildning, fritid och kultur samt kommunstyrelsen.

Metod

Granskningen har genomförts genom intervjuer av de personer som hanterar ansökningar till Migrationsverket. Stickprov har genomförts för att bekräfta vår förståelse för rutinerna och för att kontrollera att ansökan gjorts och medel erhållits i granskade fall.

2. Granskningsresultat

2.1 Regler för ansökan om ersättning

Kommunen erhåller två typer av ersättningar vid mottagande av nyanlända. Den ena typen är ersättning som Migrationsverket automatiskt betalar ut. Exempel på sådan ersättning är schablonersättning för insatser under etableringsperioden (2 år) och grund ersättning för att kommunen har ett mottagande.

Andra ersättningar måste sökas från Migrationsverket, vilket innebär att det måste ske en aktiv handling. På Migrationsverkets hemsida finns information om vilka medel som kommunen måste ansöka om och vilka som erhålls automatiskt.

Det finns möjlighet att söka medel för asylsökande, personer med uppehållstillstånd och tillståndssökande. Exempel på kostnader kommunen kan få ersättning för är:

- Initiala kostnader (exempelvis resekostnader, mat, personal vid hämtning)
- Belagda boendeplatser på boende för ensamkommande barn
- Varaktig vård
- Tolkkostnader
- Kostnader för äldre och funktionshindrade
- Särskilda- och extraordinära kostnader.
- Barn och elever i skola och förskola

Under 2014 har regeringen beslutat om en ny förordning som innebär att kommunerna kan ansöka om ersättning för kostnader inom SFI för vissa utlänningar som bor i Migrationsverkets anläggningsboenden. Ersättning för kostnader inom SFI ska kunna sökas varje kvartal.

Generellt ska ansökningshandlingar och bilagor vara Migrationsverket tillhanda senast ett år efter det att kostnaden uppstått. När en ansökan skickats till Migrationsverket brukar det ta cirka tre månader innan pengarna erhålls. Ibland begär Migrationsverket kompletteringar. Dessa måste då hanteras relativt snabbt, inom någon vecka. Annars förloras rätten till ersättning.

Organisation för ansökningar till Migrationsverket

Ansvar för mottagning av nyanlända vilar på kommunstyrelsen (avdelningen för integration), nämnden för bildning, fritid och kultur samt socialnämnden.

Vid avdelningen för integration hanterar en integrationshandläggare ansökningar för initiala kostnader. Det är i dagsläget en person som hanterar ansökningarna.

Vid socialförvaltningen hanteras ansökningar gällande vårdkostnader och ekonomiskt bistånd.

Vid förvaltningen för bildning fritid och kultur hanteras ansökningar gällande barn i förskola och skola. En person hanterar ansökningarna.

Ansökan gällande ensamkommande barn, ersättningar för platser och ersättning för gode män har hanterats av boendechefen vid boende för ensamkommande.

Ansökan om ersättning hanteras av 5 olika personer i dagsläget.

Rutiner

Initiala kostnader-avdelningen för integration

Ersättning för initiala kostnader kan sökas för kvotflyktingar som kommunen tar emot. Under 2014 skedde mottagande endast en gång under året (på den senare delen av året) och då kom 6 personer. Totalt sett kommer det att ansökas om 293 tkr i ersättning för år 2014.

Exempel på kostnader som kommunen kan ansöka om ersättning för och som räknas som initiala kostnader är:

- Tomhyra - I de fall kommunen har meddelat Migrationsverket att de kan erbjuda en lägenhet, till dess anvisning har skett.
- Så kallade Startpaket och matpaket
- Resekostnader
- Tolkkostnader
- Extraordinära kostnader

Underlag för ansökan sparas när kostnader uppstår. Vid avdelningen finns skriftliga rutiner för ansökan om ersättning, som en del i de checklistor handläggarna följer vid mottagandet av nyanlända. Dokumentation sker i verksamhetssystemet.

Normalt sett lämnas ansökan in senast ett 4 månader efter kostnaderna uppstått. Hanteringen sker för närvarande av en handläggare. Det har nyligen anställts ytterligare en handläggare och planen är att även den personen ska kunna genomföra

ansökningar. Enligt uppgift ansvarar avdelningens ledningsgrupp för att kontrollera att alla möjliga ansökningar lämnats in.

Barn och elever i förskola och skola-förvaltningen för bildning, fritid och kultur

Det ansöks om ersättning för barn som går i förskola, förskoleklass och grundskola. Ersättning kan erhållas för varje barn och påbörjad fyra veckors period. För barn i skola kan kommunen få 6 180 kr per elev och påbörjad fyra veckorsperiod (årskurs 1-9). För barn i förskola är ersättningen 3 910 kr och i förskoleklass 3 150 kr. Beloppet är ett schablonbelopp som är bestämt av Migrationsverket och oberoende av vilka kostnader som finns för barnet. Schablonbeloppet ska täcka förskola/skola samt även eventuell skolskjuts. Under år 2014 söktes ersättning för ca 50 barn. För ett barn som gått i skolan ett helt år kan ersättningen exempelvis var 74 tkr/år om eleven gått i grundskola. Vissa av barnen har gått i skola eller förskola i perioder.

Kommunen kan även få ersättning för extraordinära kostnader. Det kan avse taxiresor för elever med funktionsnedsättningar, insatser för elever med särskilda behov och särskilt anordnade skollokaler. Ansökan om ersättning för särskilt stöd har lämnats några gånger.

Ansökningarna hanteras av en ekonom vid förvaltningen för bildning, fritid och kultur. Insamling av uppgifter för ansökningar om ersättning görs i samband med att de ska skickas till Migrationsverket, vilket sker en gång per termin. En lista skickas ut till skolor och förskolor med uppmaning om att fylla i vilka barn som deltagit och under vilka perioder.

Bokföring sker av samma person som skickar ansökan och avstämning görs när beslut kommer från Migrationsverket.

Ekonomiskt bistånd, placeringar m.m-socialförvaltningen

Ersättning kan sökas exempelvis för kostnader som avser: personer som inte kan få ålderspension, ekonomiskt bistånd, personer som inte kan få en etableringsplan samt för extraordinära kostnader. Ansökan om ersättning för ekonomiskt bistånd görs av socialsekreterarna vid individ- och familjeomsorg. Det har upprättats ett förslag på en skriftlig rutin för ansökan om ersättning, den är dock inte färdigställd än.

Det ansöks även om ersättning för personer som har hemtjänst. Det kontrolleras regelbundet vilka biståndsbeslut som tagits och det är utgångspunkten för ansökan. Under 2014 är det en person som haft hemtjänst och som kommunen sökt och fått ersättning för.

Ensamkommande barn-socialförvaltningen

Migrationsverket kan exempelvis bevilja ersättning för belagda boendeplatser, utredningskostnader och transportkostnader. Ersättning erhålls automatiskt för att kommunen tillhandahåller en plats (1600 kr/plats och dygn) och om platsen är belagd kan ytterligare 300 kr/plats och dygn erhållas genom ansökan. I Härjedalen finns för närvarande två boenden för ensamkommande barn (S.k. hem för vård eller boende, HVB), Stella och Orion. Kommunen har avtal med Länsstyrelsen om att ta emot 29 ensamkommande flyktingbarn.

Om kommunen bara skulle ansöka om ersättning för belagda platser innebär det en ersättning om ca 3,2 Mkr under ett år om alla 29 platser är belagda.

Kommunen har även möjlighet att få ersättning för arvoden som utbetalas till gode män som förordnats för ensamkommande flyktingbarn. Ersättning kan erhållas till och med en månad efter barnet/den unge fått uppehållstillstånd och täcker hela kommunens kostnad för arvodet.

Ansökan om ersättning för ensamkommande barn har hanterats av boendechef i kommunen. Vid tiden för granskningen hade den ansvariga chefen slutat och i dagsläget finns en tillförordnad chef under tiden rekrytering pågår. Det finns inga skriftliga rutiner för arbetet med ansökningar eller några sammanställningar vilket gör att det finns svårigheter i att följa vilka ansökningar som gjorts tidigare och vilka ersättningar det finns möjlighet att ansöka om.

Stickprov

Som en del av granskningen har vi genomfört ett antal stickprov. Stickproven har genomförts för att bekräfta vår förståelse av processen och för kontrollera att rutinerna fungerar. Stickprov har genomförts för följande poster:

- Ansökan om ersättning för barn och elever i skola och förskola
- Kostnad för hemtjänst

Ansökan om ersättning för barn och elever i förskola och skola

Stickprov har genomförts med utgångspunkt i Migrationsverkets meddelande om anlända barn. Vi har valt ut barn och kontrollerat att:

- Ansökan är gjord för respektive barn i urvalet
- Ansökan även omfattar exempelvis transportkostnader
- perioden är korrekt

- Ansökt belopp är utbetalt
- Avstämning skett

I vissa fall ledde ansökan till avslag. Det gällde då att perioden varit fel eftersom barnet hade fått uppehållstillstånd. Det anges att det ibland är svårt att veta när det sker och då skickas ansökan för säkerhets skull. I övrigt var vår granskning utan anmärkning.

3. Bedömning och rekommendationer

I en tidigare granskning av flyktingmottagandet påpekades att det saknas skriftliga rutiner för ansökan om ersättning från Migrationsverket. I checklistan vid avdelningen för integration finns moment gällande återsökning, t. ex vilka underlag som ska sparas för att ansökan ska kunna skickas, vilket är positivt. Vid socialförvaltningen har det också tagits fram ett förslag på rutiner men dessa används inte än.

Skriftliga rutiner har ännu inte upprättats vid samtliga avdelningar där ansökningar hanteras, något vi anser bör göras. Eftersom det finns begränsat med tid till att lämna in ansökningar och eventuella kompletteringar så är det viktigt att arbetsuppgifterna snabbt kan tas över, exempelvis vid frånvaro eller om en person slutar. Rutinerna bör omfatta hela processen vilket innefattar bokföring av ersättningsberättigade kostnader, ansökningsförfarande och vilka avstämningar som ska göras i efterhand, när ersättning och beslut kommer från Migrationsverket.

Enligt vår bedömning är det en risk att det saknas en överblick över kostnader eller ansökningsbara ersättningar i kommunen. Med anledning av detta är det också svårt att fullt ut kunna säga att det är säkerställt att ersättning söks för alla kostnader. Dessutom är det i flera fall en person som ensam hanterar ansökningarna vilket är en brist ur intern kontroll perspektiv. Vi anser att kontrollen kan stärkas genom att verksamheten organiseras så att det alltid är minst två personer som är insatta i förfarandet.

Ett sätt att hantera risken är också att utse en person som har en övergripande överblick över kommunens kostnader, vilka ersättningar som söks och vilka som kan sökas. Migrationsverket ändrar regelbundet reglerna för ersättning och sådana förändringar måste också kunna fångas upp. Det är en uppgift som skulle kunna ligga inom samma ansvar.

Som en del av den interna kontrollen bör det införas moment som innebär regelbunden kontroll av att rutinerna tillämpas. Det kan genomföras som regelbundna stickprov. För att underlätta kontrollen anser vi att det i ansökningsförfarandet bör upprättas sammanställningar över genomförda ansökningar.

Vi har inte kunnat genomföra stickprov gällande ensamkommande barn på grund av att personen som genomför ansökningar hade slutat i samband med vår granskning. Det är angeläget att det så snart som möjligt görs en genomgång av möjliga ersättningar för ensamkommande samt vilka ersättningar som det tidigare ansökts om. De övriga stickproven vi genomfört har i stort varit utan anmärkning och det innebär att ersättning har sökts och erhållits för de specifika poster vi granskat.

Efter genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Utse mer än en person i varje verksamhet som är insatt i förfarandet med ansökan om ersättning.
- Överväg att utse en person som har kommunövergripande överblick över genomförda ansökningar om ersättning.
- Upprätta skriftliga rutiner för ansökan och säkerställ att rutinerna omfattar hela processen från bokföring av kostnader till avstämningar när ersättningen erhålls. Vid socialförvaltningen bör rutinerna färdigställas.
- Utred vilka ersättningar det ansökts om för ensamkommande barn.
- Inför kontrollmoment för återsökningar som en del i den interna kontrollen.
- Se till att det upprättas sammanställningar över inlämnade ansökningar så att kontrollen kan underlättas.

